

Per aangetekende post en per mail
Aan de minister voor Rechtsbescherming
De heer F.M. Weerwind
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Betreft : ultimatum jeugdbescherming
Datum : 7 juli 2022

Geachte heer Weerwind,

Met belangstelling heeft de FNV kennisgenomen van het onderzoek van Significant Public: [‘de benodigde tijd per gezin voor de jeugdbescherming’](#) van 1 maart 2022. Dit onderzoek is verricht in opdracht van Jeugdzorg Nederland en de Gecertificeerde Instellingen (hierna: GI’s). De conclusie van het onderzoek is dat een jeugdbeschermer maximaal 8 tot 9 gezinnen kan begeleiden om het werk van jeugdbeschermer goed te kunnen uitvoeren. Deze uitkomst was voor de FNV een startschot om met jeugdbeschermers (leden en niet-leden van de FNV) in overleg te gaan in hoeverre dit overeenkomt met de praktijk van de jeugdbeschermer.

Wij hebben ruim 400 jeugdbeschermers gesproken, waarbij verschillende jeugdbeschermers aangaven namens hun team te spreken. De jeugdbeschermers waren werkzaam in zowel de jeugdbescherming als jeugdreclassering, omdat er toch met enige regelmaat sprake is van gemengde caseloads. Alle GI’s waren vertegenwoordigd in deze bijeenkomsten.

Erkenning

Allereerst is het onderzoek door jeugdbeschermers ontvangen als onderbouwde erkenning van de te hoge werklast. Jeugdbeschermers zijn blij met deze erkenning.

Huidige situatie

FNV heeft onder 250 jeugdbeschermers een peiling gedaan hoeveel gezinnen de jeugdbeschermer nu heeft in relatie tot de omvang van de arbeidsduur in de arbeidsovereenkomst.

- Ruim 70% (70,5%) van de respondenten telt in aantallen kinderen. 29,5% telt in aantallen gezinnen.
- Bij een gemiddelde arbeidsduur van **31,7 uur** zijn nu gemiddeld **18,6 kinderen** per persoon in begeleiding
- Bij een gemiddelde arbeidsduur van **30,4 uur** zijn nu gemiddeld **14,4 gezinnen** per persoon in begeleiding

Uitschieters zijn 31 kinderen op 1 fte, 25 gezinnen op 1 fte, en 14 gezinnen voor een jeugdbeschermer die 6 maanden in dienst is op een 32 uur-contract: 'Ik heb nu 14 gezinnen, maar ik ben nog aan het opbouwen'.

Structureel 200% werken

Op basis van de uitkomsten van het onderzoek constateert FNV een forse overschrijding van de normen voor de jeugdbeschermer om het werk goed te kunnen uitvoeren.

De conclusie is dat jeugdbeschermers structureel gemiddeld 100% *meer* werken dan de norm die Significant Public stelt. Dat komt neer op het verrichten van structurele *extra* werkzaamheden voor 5000 jeugdbeschermers, voor een structureel bedrag van 400 miljoen¹. Extra schrijnend is het dat jeugdbeschermers desondanks nog steeds via tuchtrecht persoonlijk aansprakelijk worden gehouden voor misstappen of onvolledigheden in het werk. De jeugdbeschermer is afhankelijk georganiseerd en keuzes worden altijd multidisciplinair gemaakt. Het individu verantwoordelijk houden voor misstappen is niet alleen onrechtvaardig, maar leidt ook tot verloop, verzuim en handelingsverlegenheid en dient de client dus niet.

Minstens net zo schrijnend is het dat ook in de publieke opinie en de media jeugdzorgwerkers verantwoordelijk worden gemaakt voor alles wat mis gaat of lijkt te zijn. En dat terwijl jeugdbeschermers notabene zelf de problematiek op de kaart hebben gezet, en dat al 7 jaar niet aflatend doen, via brieven, petitie, acties, manifesten en zelfs meerdere landelijke stakingen. Deze acties waren ook gericht aan uw ministerie. Maar tot op heden is er niet adequaat gereageerd op de signalen van de jeugdbeschermers. Ook niet door uw ministerie.

Medewerkers zijn jarenlang beschadigd, genegeerd, verweesd en verwaarloosd. Hiermee zijn de oorzaken van kwaliteitsverlies, verloop en verzuim geduid. Van jeugdbeschermers kan niet langer verwacht worden dat zij de taken kwalitatief en professioneel kan uitvoeren.

Wat mist

Verschillende jeugdbeschermers geven aan dat er nog aspecten van het werk niet zijn meegenomen in het rapport. Deze veelgenoemde aanvullingen roepen de vraag op of de conclusie van het onderzoek niet zelfs aan de hoge kant is en de caseload van een jeugdbeschermer lager dan 8 à 9 gezinnen zou moeten zijn om het werk goed te kunnen doen.

¹ Berekening op basis van 5000 medewerkers jeugdbescherming (bron: CBS). Zij verzetten, conform de norm in het onderzoek van Significant Public, structureel 200% werkzaamheden. Dat betekent dat er, om de Significant Public norm te halen, er 5000 fte extra jeugdbeschermers nodig zijn. Personeelskosten, inclusief werkgeverslasten zijn gemiddeld 80.000 per fte. Dit is 400 miljoen per jaar.

Het gaat om onder andere de volgende aspecten:

- Extra werkzaamheden, zoals mentorschap, inwerken, werkgroepen en commissies, maar ook het overnemen van werkzaamheden van afwezige collega's (ook van andere disciplines) leidt zeer regelmatig tot een stapeling boven op de reguliere werkzaamheden. Het komt nagenoeg niet voor dat jeugdbeschermers hier in tijd of geld voor worden gecompenseerd.
- Ook is de problematiek bij verzorgers te onderbelicht; niet alleen (v)chtscheidingen spelen een rol, maar ook ggz-, of licht verstandelijke beperkingen bij verzorgers zorgen voor extra tijdsinvesteringen.
- Daarnaast wordt door jeugdbeschermers regelmatig aangegeven dat de rechtbank een steeds meer inhoudelijk sturende rol aanneemt, bv. meerdere uren begeleide omgang per week, waardoor jeugdbeschermers zich in bochten moeten wringen in de uitvoering.
- Verder wordt, mogelijk onder invloed van het maatschappelijke debat over dwang en drang, de doorlooptijd van maatregelen steeds vaker verkort, wat leidt tot steeds sneller voorkomende herhaling van administratieve handelingen (evaluaties en verlengingen).
- De toenemende aanwezigheid van jonge (onervaren) collega's en zzp'ers zorgt voor disbalans tussen incidentele en structurele personele inzet en betrokkenheid, samenwerking, kennis en loyaliteit. Dit is belemmerend en tijdrovend. Net als wisselingen bij, of capaciteitsgebrek van organisatie-juristen, Gedragswetenschappers en leidinggevend.
- De actuele piek in berichtgeving in de media en op social media kost veel tijd; zowel in de uitvoering door veel extra uitleg naar gezinnen en externen, maar de mentale en emotionele gevolgen daarvan vragen ook extra hersteltijd en overleg.
- Individueel tuchtrecht leidt tot handelingsverlegenheid en wegens de onrechtvaardigheid hiervan tot verzuim en verloop.
- De vele lagen en trage besluitvorming binnen de eigen organisatie werken tijdrovend.
- In buitengebieden kent men lange reistijden.
- Het registratiesysteem WIJZ leidt tot een explosie aan handelingen en werkt niet helpend: "Het systeem leidt ons niet door de processen in de praktijk, maar ligt juist dwars en staat bol van onzinnige administratieve handelingen".
- Tot slot werd opgemerkt dat zaken blijven liggen door een lage bezetting op andere dagen dan de dinsdagen en de donderdagen: 'Als er op die dagen geen tijd is (bij bijvoorbeeld een GW'er) door allerlei andere zaken die om voorrang vechten, ben je zomaar een week verder'.

Hoe wordt ermee omgegaan

De huidige werkbelasting past niet bij de praktische realiteit en [beroepscode](#). Jeugdbeschermers geven aan dat deze structureel te hoge werklast en de niet aflatende krachtige signalen die hierover sinds 2015 worden afgegeven niet hebben geleid tot ontlasting. Jeugdbeschermers geven aan dat zij met name zelf verantwoordelijk worden gehouden voor het bewaken en aangeven van grenzen. Niet alleen gaat dat de ene beter af dan de ander, maar ook wordt daar verschillend op gereageerd. In een enkel geval horen we dat de teams met elkaar hebben afgesproken voor elkaar te zorgen en te helpen in het aangeven en handhaven van grenzen.

Worsteling tussen grote loyaliteit en te hoge werklast

Medewerkers worstelen met het feit dat zij zich zeer bewust zijn van de zorgvraag van kinderen en daar loyaal aan willen zijn en blijven. Ook zijn zij zich zeer bewust van de financiële en politieke context. Dit leidt tot veel begrip voor de positie van werkgevers. Ook merken we op dat jeugdbeschermers de relatie met hun werkgever en leidinggevende hoog willen houden. Dit brengt extra worstelingen met zich mee, want hoe stel en handhaaf je grenzen als je voelt dat je dezelfde worsteling hebt als je werkgever? Jeugdbeschermers geven ook aan dat ze hun collega niet willen belasten: 'Als ik het niet doe, komt het op de schouders van mijn collega's. Dat wil je elkaar niet aandoen'.

Deze zorgzaamheid en contextbewustheid is een niet te onderschatten waarde, maar tegelijkertijd ook een serieus probleem. Jeugdbeschermers zijn in staat, naast hun caseload en de eigen issues, ook te gaan zorgen voor hun collega's, de werkgever, de gemeente en de minister, en laten ze de neiging zien de verantwoordelijkheid van werkgevers en de politiek over te nemen. Daar waar de daadwerkelijk verantwoordelijken, waaronder u, dit nalaten.

Heel helder

De boodschap van jeugdbeschermers over hun eigen positie, werklast en zorg aan kinderen is ondanks de worsteling nu wel heel helder: 'Er wordt te veel gevraagd, de werklast is (nu aantoonbaar) te hoog en zo doorgaan is niet houdbaar'. We zijn op het punt aangekomen dat we nu *en* wachtlijsten kennen *en* kinderen in zorg niet optimaal tijd en aandacht krijgen *en* jeugdbeschermers ziek worden of vertrekken. Driemaal een verliessituatie.

Jeugdbeschermers willen minimaal toe naar de situatie waarin kinderen in zorg in ieder geval de optimale tijd en aandacht krijgen, via een dusdanige werkbelasting voor jeugdbeschermers dat zij er zelf niet ziek van worden of hierom de sector verlaten. Dit in de verwachting dat zo ook de arbeidsmarkt aantrekkelijker wordt en er nieuwe collega's kunnen worden aangetrokken. Jeugdbeschermers geven hierbij uitdrukkelijk ook deze volgorde aan. Ze zien het regelmatig door werkgevers en politiek gehanteerde: 'Eerst nieuw personeel, dan werklastverlaging' als een niet begaanbare weg. Voor hen is het duidelijk dat de huidige situatie geen nieuw personeel zal aantrekken. FNV is het hiermee volmondig eens en steunt deze stellingname.

Jeugdbeschermers zijn zich als geen ander bewust dat collectief 'minder doen' neerkomt op het laten ontstaan van wachtlijsten. Laat heel helder zijn dat zij niet degenen zijn die daarvoor kiezen, maar ze wel inzien dat hen geen keuze gelaten wordt als kwaliteit, aandacht, tijd en behoud van jeugdbeschermers belangrijk is. 'Code zwart' in de jeugdbescherming is een feit en dient erkend te worden. Jeugdbeschermers menen dat 'minder doen' in ieder geval wel kan leiden tot hogere kwaliteit, aandacht en tijd voor de gezinnen die wel aan hun zorgen zijn toevertrouwd en gezondere jeugdbeschermers.

Een duivels dilemma, want niemand wil kinderen laten wachten, maar toch heeft de laatste optie winst in zich. Hoe dan ook; de verantwoordelijkheid en oplossing mag niet rusten op de schouders van jeugdbeschermers alleen. Zo doorgaan kan dan ook niet aan de orde zijn.

Niet nieuw

Het probleem zoals hier geschetst is geen nieuw probleem. Ook uw ministerie en de FNV spreken hier al jaren over. Samen of apart van elkaar met de vele stakeholders. U bent als minister de stelselverantwoordelijke. De FNV roept u dan ook met klem op om op zeer korte termijn stelling te nemen, grenzen te trekken en de medewerkers en de gezinnen die aan hun zorgen zijn toevertrouwd die mentale, financiële en praktische ruimte te geven die nodig is om kwalitatief, veilig en gezond te werken, in lijn met de uitkomsten van het genoemde onderzoek.

Eisen van de FNV

De FNV eist nu dan ook:

- Een landelijke caseloadnormering met inachtneming van de uitkomsten van het onderzoek van Significant Public, dat wil zeggen: 1 fte jeugdbeschermer op 8 gezinnen.
- Financiële dekking voor benodigd extra personeel met personele kosten van jaarlijks 400 miljoen euro, geormerkt voor het in dienst nemen van jeugdbeschermers en die gebaseerd is op een caseload van 1 fte op 8 gezinnen.
- Landelijke reële tarieven te hanteren voor de jeugdbescherming, neergelegd in een AMvB Jeugdwet reële tarieven en zo lang deze AMvB Jeugdwet niet in werking is getreden te handelen conform de kostprijsberekening zoals die in de AMvB reële tarieven WMO wordt gehanteerd.
- Beleg de verantwoordelijkheid en de financiering voor de jeugdbescherming uitsluitend bij de Rijksoverheid en niet meer bij Gemeenten
- Toezegging dat het uitvoeren van de door de rechtbank opgelegde kindbeschermsmaatregel volledig binnen het professionele mandaat valt van de toegewezen Gecertificeerde Instelling (GI) en de toegewezen jeugdbeschermer, zonder inhoudelijke overheidsbemoeyenis en/ of (inhoudelijke) sturing vanuit de overheid.
- Inregelen bij Staatssecretaris voor Jeugd en Preventie dat het aantal kindbeschermsmaatregelen wordt verlaagd door het inzetten van voldoende capaciteit en middelen voor voldoende passende jeugdhulp die toeziet op het voorkomen van jeugdbeschermsmaatregelen. Overeen te komen in overleg met professionals En de mogelijkheid voor de jeugdbeschermer om binnen vier weken na start van de maatregelen voldoende passende jeugdhulp te kunnen inzetten.
- Afschaffen van individueel tuchtrecht.

Indien wij **vóór vrijdag 19 augustus 2022 om 17.00 uur** geen schriftelijke reactie van u hebben ontvangen waaruit blijkt dat u integraal akkoord gaat met de hiervoor geformuleerde eisen, zijn wij genoodzaakt door middel van collectieve acties onze eisen kracht bij te zetten.

Wij zullen collectieve acties als werkonderbrekingen en stakingen zo nodig en zoals gebruikelijk separaat aanzeggen bij de individuele werkgevers in de jeugdbescherming.

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met onze vakbondsbestuurder van FNV Zorg en Welzijn, Maaïke van der Aar, 06-11149305, email: maaïke.vanderaar@fnv.nl.

Graag zien wij uw schriftelijke reactie tegemoet.

Hoogachtend,

Maaïke van der Aar
Vakbondsbestuurder FNV Jeugdzorg

Zakaria Boufangacha
Arbeidsvoorwaarden-coördinator FNV